

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1390/2024
03.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Звездан Пешић, адвокат из ..., против туженог „Yura Corporation“ ДОО Рача, Огранак Лесковац, из Лесковца, чији је пуномоћник Маја Јевремовић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3353/2023 од 24.01.2024. године, у седници одржаној 03.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3353/2023 од 24.01.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П1 261/21 од 09.06.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је поништато као незаконито решење туженог број .. од 12.04.2021. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду, па је обавезан тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоца распореди на радно место „...“, као недозвољена. Ставом трећим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3353/2023 од 24.01.2024. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Лесковцу П1 261/21 од 09.06.2023. године у ставу првом одлуке и одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП, с обзиром да чињенично стање утврђено у првостепеној пресуди одговара доказима изведеним сходно члану 288. ЗПП. Према члану 407. став 1. ЗПП, ревизија се не може изјавити због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је уговором о раду од 01.12.2012. године засновао радни однос на неодређено време код туженог, а анексом од 23.12.2019. године премештен је на послове радника Решењем туженог број .. од 12.04.2021. године тужиоцу је отказан уговор о раду са анексима, те му је радни однос престао даном достављања решења и то: 1) због повреде радне обавезе коју је тужилац учинио својом кривицом у смислу одредбе члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду у вези одредбе члана 16, члана 18. став 1. тачка 2. подтачка е), члана 18. став 1. тачка 3. подтачка н), Правилника о раду од 20.10.2017. године члана 7. став 1. тачка 9. Правилника о радној дисциплини, радној обавези и кодексу понашања од туженог од 20.10.2017. године и одредбе члана 13. Уговора о раду од 01.12.2012. године, тако што је дана 31.03.2021. године непосредно након уручења Упозорења на постојање отказног разлога број .. од 31.03.2021. године наведени документ доставио медијима „Rešetka.RS“ ради објаве, који документ представља пословну тајну дефинисану одредбом члана 13. Уговора о раду, односно документ који представља интерни акт послодавца којим се одлучује о правима и обавезама запосленог у складу са процедуром из Закона о раду и Правилника о раду, а за који је забрањено преношење и објава без претходног пристанка послодавца, што уједно представља и повреду радне дисциплине прописане чланом 7. став 2. тачка 40. Правилника о радној дисциплини, радној обавези и кодексу понашања запослених код туженог, у вези члана 179. став 3. тачка 8. Закона о раду, која одредба забрањује „неовлашћено“ откривање података трећим лицима као што су елементи зараде, комплетна службена документација, уговори, досијеи запослених који би могли наштетити интересима друштва, изузев података који се откривају у поступку пред надлежним органом тако што је наведени документ неовлашћено открио и злоупотребио за личну медијску кампању са намером приказивања послодавца у негативном светлу и са намером наношења штете интереса послодавца; 2) због повреде радне дисциплине коју је тужилац учинио у смислу одредбе члана 179. став 3. тачка 8. Закона о раду, а у вези одредбе члана 18. став 1. тачка 3. подтачка н) Правилника о раду од 20.10.2017. године, члана 7. став 2. тачка 3. и тачка 40. Правилника о радној дисциплини, радној обавези и кодексу понашања запослених код туженог од 20.10.2017. године и одредаба Уговора о раду од 01.12.2012. године, односно јер је понашање запосленог такво да не може да настави рад код послодавца, тако што је дана 19.03.2021. године изјавама за медије „JuGmedija“ и изјавама у документарном филму „Модерни робови“ - „Rešetka.RS“ објављеном 19.03.2021. године лажно и нетачно извештавао и износио лажне чињенице и

неовлашћено откривао податке трећим лицима као што су елементи зараде, комплетна службена документација, уговори, досијеи запослених који би могли наштетити интересима друштва, изузев података који се откривају у поступку пред надлежним органом и својим изјавама демонстрирао понашање које представља такво да не може да настави рад код послодавца, а тако што је изјавио „нико не зна колико је људи остало без посла, сваког дана се неком не продужи уговор... ту причамо о стотинама људи... знам да је сад рецимо ко ради већ две године и треба да добије за стално више не добија за стално него му се уговор о раду промени онда је замена за жене које су на породичном и тако нешто“. У документарном филму „Модерни робови“ - „Rešetka RS“: изјавио је „ја могу само јавно да изађем да причам шта се дешава, држава треба нешто да уради пре свега закон да промени, да инспекције крену да раде свој посао, да инспекције не буду продужена рука страним инвеститорима, сви знамо колико закон штити једног синдикалца, а ја могу само јавно да изађем и да причам шта се дешава, а дешава се свашта“; и под 3) повреду радне обавезе коју је запослени начинио својом кривицом у смислу одредбе члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду у вези одредбе члана 16, члана 18. став 1. тачка 2. подтачка е), члана 18. став 1. тачка 3. подтачка н), Правилника о раду од 20.10.2017. године члана 7. став 1. тачка 9. Правилника о радној дисциплини, радној обавези и кодексу понашања од туженог од 20.10.2017. године и одредбе члана 13. Уговора о раду од 01.12.2012. године тако што је надовезујући се на наводе генералног директора Компаније ББ, да у компанији нема мобинга и да у фабрици постоји кутија у коју радници стављају примедбе које он чита, а које лидери не могу да виде, да се једном месечно са радницима одржавају састанци где се слушају њихове примедбе и жалбе, те да се руководство труди да да све од себе да максимално саслуша запослене”, тужилац изјавио: „мобинга има и сада, али много ређе, јер је у међувремену после писања медија смењено неколико лидера“ ... „кутије сада служе за украс и радници више не остављају писане примедбе, а шта то долази до генералног директора, ја то не знам“... „кључ од кутије има само правна служба, „на неколико састанака сам био позван и тада су ми била показана само питања у којима мене радници оптужују за нешто, а нигде нема жалби на лидере који су вршили мобинг на радницима. Узгред, био сам сведок када су радници убацивали такве своје писане изјаве“... „те примедбе радника најпе су долазиле до правне службе у самој фабрици које буду преведене на енглески и објаве се на огласној табли на српском и енглеском језику. Не знам којим су путем примедбе стизале до директора, али он зна да су стизале само оне изфилтроване“. Решењу о отказу уговора о раду претходила су два посебна упозорења из члана 180. Закона о раду на које се тужилац изјаснио посебним изјашњењима. Решењем туженог од 09.07.2021. године тужилац је привремено удаљен са рада. Тужилац има својство лица овлашћеног за заступање и представљање синдикалне организације „Yura Corporation“, основане код туженог послодавца. Решењем инспектората за рад од 25.06.2021. године одложено је извршење отказног акта до правноснажног окончања судског поступка. Решењем директора инспектората за рад од 10.08.2021. године одбијена је жалба туженог изјављена на решење од 25.06.2021. године. Правноснажном пресудом Основног суда у Лесковцу К 291/21 од 15.07.2022. године тужилац је ослобођен од оптужбе да је учинио кривично дело нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. Кривичног закона.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев, поништио решење туженог од 12.04.2021. године и обавезао туженог да тужиоца врати на рад, са образложењем да тужилац није извршио повреду радне обавезе нити повреду радне дисциплине

достављањем упозорења број .. медијима ради објаве, није одао пословну тајну послодавца јер тај докуменат не може да се уврсти у пословну тајну, а тужени није доказао ни да је тужилац то учинио ради личне медијске кампање са намером приказивања послодавца у негативном светлу и наношења штете интересима послодавца, посебно ако се има у виду да тужилац постављеним тужбеним захтевом тражи и враћање на рад код туженог. Тужилац није учинио повреду радне дисциплине изјавама за медије и у документарном филму објављеном дана 19.03.2021. године- лажно и нетачно извештавао и износио лажне чињенице и неовлашћено откривао податке о трећим лицима, те да не може да настави рад код послодавца, с обзиром да је приликом изношења напред цитираних изјава поступао у својству синдикалног представника који је то својство имао, јер је у том тренутку био лице овлашћено за представљање и заступање синдиката, при чему је у том својству имао право да поступа у складу са одредбама члана 3. Закона о удружењима и члана 23. истог Закона, при чему приликом давања спорних изјава за медије тужилац није поступао супротно одредбама Статута Самосталног синдиката металаца Србије од 22.12.2020. године. Чак напротив, према исказу председника овог синдиката синдикат и даље стоји иза речи тужиоца које је исти навео и у изјавама које су цитиране у спорном решењу. Тужилац није извршио ни повреду радне обавезе изјавама да има мобинга, које су напред цитиране, те да је својим изјавама демонстрирао понашање које представља такво понашање да не може да се настави рад код послодавца с обзиром да је приликом изношења цитираних изјава поступао у својству синдикалног представника које је својство имао.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у свему прихватајући разлоге дате од стране првостепеног суда.

Врховни суд је становишта да су нижестепени судови на утврђено чињенично стање правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 3. тачка 8. Закона о раду послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину и ако не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Одредбом члана 18. став 1. тачка 3. подтачка н) Правилника о раду од 20.10.2017. године послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину и то ако не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Одредбом члана 7. став 2. тачка 3. Правилника о радној дисциплини, радној обавези и кодексу понашања запослених код туженог од 20.10.2017. године, послодавац може да откаже уговор о раду у случају повреде радне дисциплине предвиђене законом, правилником о раду, актом послодавца и уговором о раду, а нарочито у случају уколико фалсификује, лажно или нетачно извештава или износи лажне чињенице, мења или уништава документацију послодавца као и оперативних система, или се утврди повезаност запосленог са овим активностима, док преме тачки 40. истог Правилника послодавац може да откаже уговор о раду у случају повреде радне дисциплине предвиђене законом, правилником о раду, актом послодавца и уговором о раду, а нарочито у случају

неовлашћеног откривања података трећим лицима као што су елементи зараде, комплетна службена документација, уговори, досијеи запослених и тд, који би могли наштетити интересима друштва, изузев података који се откривају у поступку пред надлежним органом.

Одредбом члана 188. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 95/18), прописано је да послодавац не може да откаже уговор о раду, нити на други начин да стави у неповољан положај запосленог због његовог статуса или активности у својству представника запослених, чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима. Ставом 2. истог члана прописано је да терет доказивања да отказ уговора о раду или стављање у неповољан положај запосленог није последица статуса или активности из става 1. овог члана је на послодавцу.

Синдикални представник не уживи апсолутну заштиту од отказа уговора о раду за време обављања функције и по престанку функције, већ заштиту у погледу статуса и активности због којих не може трпети штетне последице. Међутим, ако су испуњени законом прописани услови за престанак радног односа запосленом неvezано за синдикалну активност синдикални представник је и истом положају као и остали запослени. Узрочна веза између синдикалног деловања и довођења запосленог у неповољан положај од стране послодавца се претпоставља. Терет доказивања чињенице да разлог за престанак радног односа или стављање запосленог у неповољан положај на било који начин не лежи у статусу или синдикалном деловању запосленог је на послодавцу.

Према Конвенцији МОР 135 о заштити и олакшицама које се пружају преставницима радника у предузећу и Препоруци број 133 о радничким представницима (одељак III.5) раднички представници уживају заштиту од сваког штетног поступка по њих, посебно од отпуштања са посла. Наведена конвенција је ратификована законом („Службени лист СФРЈ“ број 14/82).

Одредбама члана 10. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, загарантовано је право на слободно изражавање сходно којем свако има право на слободу изражавања која укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе.

Радњама наведених отказних разлога оспореног решења тужилац је заступао права радника и износио сопствено мишљење у оквиру синдикалних активности, с обзиром да је и у време спорних изјава био лице овлашћено за заступање синдиката, при чему изјаве тужиоца нису биле усмерене на пословање туженог, док нема доказа да су изјаве које су тужиоцу стављене на терет дате са намером приказивања послодавца у негативном светлу и са намером наношења штете интересима послодавца, нити је доказан интерес тужиоца да туженом угрози успех у пословању.

Нису основани наводи у ревизији туженог да је тужилац до 29.03.2021. године био синдикално неактиван, а да је након извршења повреде радне обавезе и радне дисциплине код послодавца 19.03.1921. године постао „синдикално активан“ код послодавца, са очигледном намером да своја незаконита поступања подведе и представи као „синдикалну активност“.

Решењем Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања од 27.02.2020. године Синдикална организација „Yuga Corporation“ ДОО Рача, Огранак Лесковац уписана је у регистар синдиката под бројем 25172, а ССМС је издао потврду број 06 од 27.02.2020. године да је тужилац лице овлашћено за заступање и представљање синдикалне организације која потврда је достављена туженом путем мејла 09.04.2020. године. На седници одржаној 25.03.2021. године Одбор регионалне организације ССМС за Источну Србију је донео одлуку којом је именовао повереништво синдикалне организације ССМС „Yuga Corporation“ ДОО Рача, Огранак Лесковац и за повереника је именован тужилац и та одлука је заведена код туженог 29.03.2021. године, а решење о отказу уговора о раду донето је дана 12.04.2021. године, када је тужилац већ имао статус главног повереника синдиката.

Није од правног значаја у ком тренутку је тужени сазнао да је синдикат регистрован и да је тужилац изабран за повереника, нити да ли синдикат има статус репрезентативног, као ни у ком обиму је тужилац обављао синдикалне активности, већ је одлучна чињеница да је у тренутку издавања упозорења и доношења решења о отказу уговора о раду синдикат био регистрован и тужилац је имао статус главног повереника. На туженом је био терет доказивања да је отказ уговора о раду последица искључиво тога да тужилац није поштовао радне обавезе и радну дисциплину, што тужени у овом поступку није учинио.

Тужени није доказао ни да је ВВ, који је потписао спорно решење био овлашћен за ту радњу у смислу члана 192. Закона о раду, односно да је имао писано овлашћење издато од стране ББ, који је у уводном делу истог решења означен као заступник туженог, због чега су неосновани сурпотни наводи ревизији туженог.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Одбијен је захтев тужиоца на име накнаде за састав одговора на ревизију јер нису били потребни ради вођења парнице и на основу члана 154. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић